

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

ved Jens Holm.

Festskrift ved Horne Husflidsforenings 50 Aars
Jubilæum

[Kbh.] : N. C. Roms Bogtrykkeri, 1917

31 s., portræt.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Festskrift

ved

Horne Husflidsforenings

50 Aars Jubilæum

Ved

Jens Holm

33, - 241-8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 33 8°

1 1 33 0 8 02694 5

+ Rex

JØRGEN KROG
Bjerne Mark

Festskrift

ved

Horne Husflidsforenings

50 Aars Jubilæum

Ved

Jens Holm

— • —

417. 83584

N. C. Roms Bogtrykkeri 1917

Naar man ved en Lejlighed som denne ønsker at kaste Blikket tilbage for at se, hvad Horne Sogns Husflidsforening har virket i de 50 Aar, der er forløbet siden Foreningen stiftedes, falder det meget nær først at undersøge, hvad der bevirkede Foreningens Dannelse samt hvorledes Forholdene for Husflidssagen i det hele taget stod paa det Tidspunkt.

Gaar vi tilbage i Tiden erfarer vi, at det vi forstaar ved Husflid er meget gammelt, ja saa gammelt, at det vel kan spores lige saa langt tilbage i Tiden som selve Mennesket har været til.

Allerede paa et meget tidlig Stade ser vi hvorledes den flittige og dygtige forstaar at faa det mest mulige ud af sit Arbejde og hvorledes han forstaar at bruge Tiden i sin Tjeneste fremfor den dovne og ligegyldige, og snart ser vi derfor ogsaa, at der opstaar Klasser i Folkene. Der bliver Trælle og fribaarne Mænd.

Et gammelt nordisk Sagn kendt under Navn af Edda, stammer fra de ældste Tider, overleveret fra Slægt til Slægt indtil det engang er bleven nedskreven i Tiden efter Kristendommens Indførelse. I en af Sangene fortælles om, hvorledes

man tænkte sig de forskellige Klassers Fremkomst som Trælle, Bønder og Høvdinge, idet der skues helt op mod Tidernes Begyndelse til tre oprindelige Familier. Saa lader Sagnet en af Guderne Hejmdal under Navn af *Rig* nedstige paa Jorden og vandre om til disse Familier. Han efterlader sig Velsignelse i hvert Hus, saa at hver Familie lever op i Børnene. Idet Sangen saaledes beretter om, hvordan »Rig« blev modtaget og hvordan han havde det i Husene, fortæller han ogsaa hvordan Levemaaden og Tænkesættet var i den Oldtid, da Digtet blev til blandt de forskellige Klasser.

»Rig« kom først til et Par ældgamle Folk, Ae og Edda (Oldefar og Oldemor), som sad ved Arnens Ild og blev beværtet af dem, men Brødet var dejget og saadet, alt skident og simpelt. Siden, da »Rig« var rejst, fik Edda en Søn, som blev kaldt Træl; styg og grov var han, men stærk. Hans snildeste Bedrift var det at binde Bastreb og deri bære Ris hjem til Huset. Til ham kom Gangertøsen Ty; de boede sammen, fik mange stygge og grove Børn, hvis Arbejde, ligesom Faders og Moders, var haardt og groft. Fra dem er ufries Ætler komne, siger Sangen. Men blandt Trællegeneringer finder man intet Spor af Husfid. Den Arbejdsomhed og Tænksomhed, som Husfiden gør Krav paa, findes ikke i Trælleætten.

Det næste Hus »Rig« kom til, var hos Ava og Amma (Bedstefar og Bedstemor). Ogsaa her var der Ild paa Gulvet og Ægtefolk sad der sysled med Arbejde. Manden snittede Træ til Vævbom og Konen svingede Tenen. Mandens Haar var glattet over Panden og Skægget pudset. Kvinden havde Svøb om Hovedet, Klæde om Halsen og Knapper paa Akslen. Disse to ejede Hus. Siden fik Amma Barn, som de øste med Vand og kaldte det Karl. Da han blev stor lærte han at tømre Huset og Karren og at styre Ploven, og siden, da Sønnekonen hjemførtes og

svøbtes i Brudelin,
Parret sysled
og sammen ejed,
bredte Linet
og Bo satte.

Saaledes holdtes Husflidssyssel alt for Aartusinder siden i Norden for en værdig Ideal for den fribaarne Bonde, ja end ikke i Høvdingens Gaard var den agtet ringe, selv om den der mere vidnede om Kampens Bedrift end om Fredens Gerning, hvilket vi ser, da »Rig« havde været i Høvdingens Sal og var gaaet igen, kom ogsaa der en Søn, der blev kaldt Jarl, og som blev lige saa vel opøvet i at forfærdige Vaabnene som i at bruge dem.

Mangen Husflidssyssel blev i Oldtiden betragtet som en ældgammel Kunst, hvis Oprin-

delse førtes helt tilbage til Guderne, som f. Eks. Fiskenetets Opfindelse, der tilskrives Loke, om hvem C. Hauch synger:

Han danned en Naal med Kunst behænde,
Hel let han kunde den sno og vende.

Saa spredte han Traade med kløgtig Aand
Og knytted dem sammen med listig Haand.

Han knytted Knuder, han Masker slog,
Han gennem Maskerne Traaden drog.

Han fletted det hele fast og let,
Han fletted det første Fiskenet.

Som vi ser, er Husfliden ældgammel. Det vil dog føre for vidt her at komme nærmere ind paa Husflidssagens Gang gennem Tiderne. Det er heller ikke Meningen. Kun vilde jeg gerne slaa Husflidens høje Ælde fast.

Tage vi nu et langt Spring lige fra Oldtiden igennem Middelalderen, lige til Tiden omkring midt i Tredserne, da se vi hvorledes Kvindens Husflid har staaet sin Prøve. Den kvindelige Husflid har aldrig været ved at uddø, selv om der er meget Forskel paa de forskellige Egne i Landet. Det er jo bleven saaledes, at man nu ikke godt kan tænke sig en Kvinde Aften efter Aften ledig, uden at man uvilkaarlig vil tabe lidt af Agtelsen for hende. Derimod er den mandlige Husflidssyssel gaaet meget tilbage i det store og hele. Ja, det var endogsaa saaledes,

at det paa den Tid af de fleste ansaas for ganske umulig at genrejse den mandlige Husflid.

Der blev gjort mange forskellige Forsøg derpaa, men de fleste var resultatløse. Ja, en Del af dem nærmest latterlige. Forslag til Love om ved Polititilsyn at fremtvinge Husflid. Enhver Soldat skulde i sin Tjenestetid lære en eller anden Husflidssyssel. Ja, endogsaa et Forslag om at Regeringen skulde paalægge Husbonderne at holde deres Folk til visse Timers Morgen- og Aftenarbejde om Vinteren og straffe de Husfædre, som heri viste sig efterladne eller eftergivne.

Forslagene har sikkert været mere velmente end de, hvis de var bleven vedtaget, vilde vise sig vellykkede.

Dog har der ogsaa allerede først i det 19. Aarhundrede hævet sig Røster for Præmiering af Husflidsarbejde. Ja, endog før 1810 har der fra »Oekonomi og Commerce Collegium« været uddelt Præmier for noget Bomuldsspinderi. Det var Meningen at udvikle en Art Husflid paa Bomuldsspinderiets Omraade blandt Egnens Befolkning. Spindet blev afleveret til stedlige Væverier, men Præmierne ophørte hurtig og Spindemaskinernes Opfindelse gjorde Haandspind overflødig, saa denne Art Husflid ophørte temmelig hurtig ganske af sig selv.

Men omkring Aarene 1810—1820 ser vi flere Steder spredt over hele Landet Forsøg paa

Præmiering af Husflidsarbejde. Mange formaaende rettænkende Mennesker har i Tidens Løb af egen Lomme udsat Præmier. Flere landøkonomiske og andre Foreninger har ligeledes uddelt Præmier, men det tabte sig forholdsvis hurtig, formodentlig af den Grund, at disse Foreninger havde andre og større Formaal end Husfliden, og disse har taget al Interessen, saa Husfliden er bleven skudt i Baggrunden og tilsidst ganske glemmt.

Omkring Midten af forrige Aarhundrede var det da ogsaa saaledes, at Husflidens Tilbagegang af alle ansaas for uundgaaelig, indtil daværende Lærer i Føvling, Hr. *N. C. Rom*, tog Sagen op til offentlig Behandling i en Række Artikler i Dansk Landbotidende 1866, men de fleste ansaa hans Arbejde paa Husflidssagens Genrejsning for haabløs og hans Kræfter for spildte. Der var kun faa, der sluttede sig varmt til Tanken og personlig lagde et godt Arbejde ind med godt Mod for at Sagen maatte lykkes.

Saaledes stillede Husflidssagen sig altsaa i korte Træk da *Jørgen Krog*, Bjerne Mark, undfangede Ideen om Udstilling og Præmiering af de unge Karles Husflidsarbejde.

Om *Jørgen Krog* muligvis har læst nogle af Hr. *N. C. Roms* Artikler i Dansk Landbotidende og derigennem faaet Impulsen til sit Forslag kan ikke siges med Bestemthed.

Hr. N. C. Rom havde netop omtalt Udstilling og Præmiering igennem Foreninger som et Middel til at fremme Husflidssagen, men han havde nærmest tænkt sig det igennem Landbo- og andre Foreninger, som tog Sigte paa Landbo-standens Fremhjælp.

Jørgen Krogs Forslag dannede særskilte Husflidsforeninger.

Noget taler dog ogsaa for, at Jørgen Krogs Forslag er et af ham selv udtænkt Middel til Husflidssagens Fremme; thi de faa Gange der var forsøgt med Udstilling og Præmiering er muligvis slet ikke kommet til Jørgen Krogs Kundskab, da de var meget spredt over hele Landet. Forsøgene har været gjort og Efterretningerne fra den ene Egn til den anden har været mangelfulde, da der kun fandtes faa Aviser og Blade, saa de faa Optegnelser om Præmiering kun fandtes i vedkommende Forening eller de private Mænds Bøger, som havde gjort Forsøget, og der den Gang ikke var gjort noget for at samle de gamle Skrifter og Optegnelser om Husfliden.

I Vinteren 1866—67 er det saa, Jørgen Krog faar Ideen om Udstilling og Præmiering af de Unges Husflidsarbejde, og han gik straks i Gang med at føre Tanken ud i Livet. Men hvorledes skulde Sagen bedst gribes an. Det var han ikke straks klar over. Det gjaldt jo

om at faa begyndt paa den rette Maade, om ikke alt Arbejdet skulde blive resultatløst.

Nu maa vi huske paa, at den Gang var Sammenslutnings- og Andelstanken endnu ikke kommen frem. Der fandtes kun meget faa Foreninger omkring paa Landet. Man kendte ikke til naar en eller anden Samfundssag skulde løses at løfte i Flok i Foreninger. Foreningslivet var i sin tidligste Vorden. For os yngre, der fra vor tidligste Barndom kun kender Foreningslivet, ogsaa Husflidsforeningen, som noget ganske naturligt, saa at vi, saa snart en eller anden Sag staar for at blive løst, straks søger til Foreningstanken, for os falder det lidt vanskelig at sætte sig helt ind i Forholdene den Gang. Horne Sogn betragtedes den Gang som vidt fremskreden paa Foreningslivets Omraade. Der fandtes allerede 1 Kreaturforsikringselskab, 1 Sognebibliotek, 1 Sangforening, 2 Sygekasser, 1 Skytteforening og 2 Brugsforeninger.

Da Jørgen Krog derfor har tænkt en Del over Sagen, men ikke er klar over Vejen frem, gaar han over til Gmd. *Niels Knudsen*, Hørkildgaard, som ligeledes var en varm Husflidsven, for at tale med ham om Planen. Da disse to har talt en Del sammen uden at komme til noget Resultat, enedes de om at gaa til daværende Lærer ved Horne Organistskole, *Kistrup*, der var kendt som en energisk, klartseende og dygtig

Mand, der forstod at gribe en Sag rigtig an og skabe Interesse blandt Befolkningen for nye Tanker. Kistrup var straks klar over, at det var bedst om Beboernes Interesse kunde vækkes, saa der kunde dannes en Forening med det Formaal at vække Lysten hos de Unge og opmuntre dem til at tage fat paa forskellig Husflidssyssel samt til hos Beboerne at søge at indsamle et Beløb til Præmier til Opmuntring for de flinkeste Arbejdere og pæneste Arbejder.

Han samtalede da med flere agtværdige Mænd, og den 1. Febr. 1867 læstes følgende i Faaborg Avis:

»Da man i en Række af Aar lidt efter lidt har tabt en Del af det Gode, som vore Forfædre næsten alle har været i Besiddelse af, nemlig Færdighed i at forarbejde de Redskaber, som er nødvendige til vort Arbejdes Udførelse, saavel som i at reparere dem — saa at kun enkelte af Ungdommen nu er i Stand til at gøre det nødvendigste, medens de fleste kun kunne gøre saare lidet og simpelt Haandarbejde og maa gaa til fremmede for at faa det gjort for Penge, som de kunde spare — saa har undertegnede fundet det godt og hensigtsmæssigt at oprette en Forening til Husflidens Fremme for Tjenestefolk, som tjene fast og ikke er øvede i noget Haandværk, saaledes at de kunne erholde en lille Præmie for deres Arbejde, naar det dertil kendes

gyldig, og at vi ældre bidrage til disse Præmiers Anskaffelse ved frivillige Bidrag i Penge, for paa den Maade at vække Lysten hos de Unge til at anvende deres Fritid i Hjemmet til gavnlig Syssel til Nytte for dem selv og andre. Da dette, som de fleste vil indrømme, er et Gode, forventer man villig Deltagelse og beder enhver Mand om at opmuntre sine Folk til at gaa ind paa Sagen.«

Opfordringen var underskrevet af Gmd. *Jørgen J. Krog, Niels Knudsen, Christen Christensen, Morten Sørensen, Hans Andersen Knold, Niels Pedersen Købmand, Peter Nielsen Kortemand* og *Jørgen Hansen Milling* samt Lærer *Carstens* af Bjerne og Sognefoged *Jørgen Sørensen* og Organist *Kistrup* af Horne.

Den 7. Juli holdtes et Møde i Organistskolen, ved hvilket Møde valgtes saavel en Bestyrelse som en Bedømmelseskomite.

Bestyrelsen kom til at bestaa af følgende Mænd: Organist *Kistrup*, forhenværende Amtsradsmedlem *R. Milling*, Sogneforstander *Christen Christensen* af Bjerne, Lægdsmand *Niels Nielsen* af Horne og Gaardmand *Morten Andersen* af Bøjden. Til Bedømmelseskomiteen valgtes: Sognefoged *Jørgen Sørensen*, Sogneforstander, Grmd. *Søren Sørensen*, og Tømmermand *Niels Hansen* af Horne. Gaardmændene, Sogneforstander *Jørgen J. Krog* og *Niels Knudsen* af Bjerne.

Den 15. Juli 1867 læstes følgende i Faaborg Avis:

»*Industri paa Landet.* Det er i vor Tid særdeles glædeligt at erfare, at Landbostanden i mangfoldige Henseender gør flere heldige Fremskridt til dens Gavn og Velsignelser. Saaledes blev der i Horne Sogn afvigte Aar dannet en Industriforening med det Formaal at fremkalde Lyst og Interesse hos den konfirmerede mandlige Ungdom, som tjener fast og ikke har lært noget Haandværk, til Forarbejdelse af forskellige Redskaber, der er uundværlige for Landmanden. Denne Ide modtoges straks med Glæde af mange, og flere af de Unge gav Løfte om at forarbejde Husflidsgenstande i anførte Retning. Mange Husbønder har med Beredvillighed støttet de Mænd, som havde dannet Foreningen, med Bidrag af Penge, der skulde anvendes til Præmier for de bedste Arbejder.

Ved et Møde i forrige Uge af Foreningens Medlemmer blev det bestemt, at de forarbejdede Genstande skulde indleveres i Slutningen af førstkommende September Maaned til Bedømmelseskomiteen, der, uden at vide fra hvem Genstandene ere indleverede, har at bedømme Arbejderne og uddele Præmierne.

Foreningen har et tredobbelt Formaal: a) at fremkalde Lyst til gavnlig Anvendelse af de Unges Fritid, b) at virke hen til nødvendige Genstan-

des Forarbejdelse, c) at den nuværende Ungdom giver den kommende et godt Eksempel.«

Den 13. Oktober 1867 afholdtes den første Udstilling i Organistskolen i Horne, hvor der blandt andet var udstillet et Sybord, en Violin, en Lænestol, flere Mejetøj, Slaastager, en Hjulbør, et Hjulbørhjul, Save, Grebe, Skovle, Skuffer, River, Hamler m. m., ialt var der udstillet 29 forskellige Genstande af 17 Udstillere. Der uddeltes Præmier til Beløb af 6 Rdl. samt en Del Værktøj, hvoriblandt 5 Høvle, Save, Spaanknive, Borsving med Bor, flere Stemmejern m. m.

Første Aars Regnskab balancerede med en Indtægt paa 31 Rdl. 6 Sk. og en Udgift paa 17 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 6 Sk.

Den 11. November udsendte Fmd. paa Bestyrelsens Vegne en Opfordring til Beboerne om at give Bidrag til Foreningen. Han meddelte hvad der havde givet Anledning til Foreningens Dannelse og hvorledes alle Landets Blade omtalte denne Sag og opmuntrede andre Sogne til ogsaa i denne Henseende at ligne Horne. Dernæst bad han Sognets Gaardbrugere at opmuntre deres Sønner og Tjenestekarle til i Vinterens Løb at forfærdige saadanne Landbrugsgenstande, der kunde indleveres til Udstillingen næste Aar.

Næste Udstilling afholdtes Søndag den 19. Juli 1868. Til denne Udstilling havde der meldt sig 20 Udstillere med i alt 39 udstillede Gen-

stande, hvorfor der atter uddeltes en Del Pengepræmier samt en Del Værktøjspræmier.

De første Udstillinger har været afholdt i al Beskedenhed; men forholdsvis hurtig, allerede ved den 3die Udstilling d. 16. Juli 1869, formede Udstillingen sig som en Festdag baade for Udstillere og Besøgende. Udstillingen var besøgt af ca. 200 Mennesker, og Organist Kistrup holdt et Foredrag om Husfliden i de tre nordiske Lande. Han omtalte, hvorledes Husflidsbevægelsen var ved at vaagne til Live igen og hvilket stort Arbejde, der blev gjort for at samle Oplysninger om Husflidens Historie gennem Tiderne. I Norge var det en Mand ved Navn *Eiler Sundt*, i Sverrig en Auditor *Springberg*, der arbejdede paa Udgivelsen af et Skrift om Husflidens Tilstand i de svundne Tider. Her i Danmark var det daværende Lærer *N. C. Rom* i Føvling ved Horsens, der søgte at samle de spredte Traade om den danske Husflids Historie.

I denne Forbindelse er det interessant at se hvilket stort og uegennyttigt Arbejde Hr. Lærer *N. C. Rom* har gjort for denne Sag, som han har helliget sit Livs bedste Kraft. Hvilke Skuffelser har han ikke maattet gennemgaa, mange bitre Timer, hvor alt synes at løbe ud i Sandet, men til Gengæld ogsaa mange lykkelige Timer, i Særdeleshed nu, da han kan se tilbage paa sit Liv og se hvilken stor Frugt hans Arbejde

har baaret. Naar vi tænker paa denne Tid, da Hr. N. C. Rom begyndte at samle de spredte Oplysninger om Husfliden, det var sidst i Tredserne, da de fleste saa paa Husfliden som noget hendøende, som noget det ikke var Umagen værd at begynde paa at ophjælpe, da udsendte Hr. Rom en Opfordring til samtlige Landets 1070 Sogneraad om at medvirke til at samle Bidrag til et Skrift om den danske Husflids Historie gennem Tiderne og dens nuværende Tilstand. Det har været et stort Arbejde at udsende alle disse Forespørgsler og det har været et stort Arbejde at samle alle disse Beretninger til et Hele. Men Hr. N. C. Rom var Mand for det. Det er interessant at læse hans kort Tid derefter ukomne Bog »Den danske Husfid«. Man faar derigennem et Indblik i, hvilken Betydning Husfliden, i mange Egne af Landet, har haft for den der boende Befolkning. Man ser hvorledes Husfliden afpasser sig efter hver enkelt Egns Forhold. Hvorledes Husfliden i mange Egne er ved at uddø, medens den i andre Egne er livskraftig til Stede. Den kvindelige Husfid har aldrig været saa nær ved at uddø. Det er den mandlige, der har været anket over.

Ogsaa her fra Horne har der ved Assistance af Gmd. *Jørgen J. Krog* i Bjerne været indsendt Beretning til Hr. Rom, og i hans ovennævnte Bog er der ogsaa et større Afsnit helliget Horne Sogn

og specielt Husflidsforeningen, der omtaltes som den første af sin Slags og som følgeværdigt Eksempel i andre Sogne. Længe varer det saa heller ikke før der følges efter andre Steder, og i Aaret 1873 sker den første større Sammenslutning, idet da de mange mindre Foreninger træder sammen og danner »Dansk Husflidsselskab« efter N. C. Roms Plan.

De første Par Aar har Horne Sogns Husflidsforening været administreret uden særlige Love eller Vedtægter; men den 26. Maj 1870 fremlagdes Forslag til Love for Foreningen. Dette Forslag fremlagdes atter og godkendtes den 30. Oktober s. A.

Af disse Love som i det væsentlige er de samme som de nuværende, de er kun undgaaet mindre Forandringer i Tidens Løb, ser vi, at de Mænd, som da var satte i Spidsen for Foreningen, har været besjælet af et klart Fremsyn, thi de har jo fra først af staaet famlende over for noget nyt, der skulde prøves, noget ganske ukendt. Men de har uden Famlen brudt de nye Baner, traadt de ny Stier, der skulde blive til den Vej, alle Landets Husflidsforeninger er vandret ad.

Nu gaar der en Aarrække, hvor Foreningen arbejder jævnt og støt. Gennemsnitlig møder der henved 30 Udstillere ved de aarlige Udstillinger, og Udstillingerne former sig som en Festdag med Sang og Musik, ved Horne Sang- og

Musikforening, med Taler og Sange af de Besøgende.

Ved et Bestyrelsesmøde i 1874 fremsættes Forslag om at tage kvindelig Husflidsarbejde med ved Udstillingen, samt om at lade en ung Mand uddanne i København til at lede en Husflidsskole i Sognet.

Forslaget om at lade uddanne en Husflidslærer gik stadig igen de følgende Aar; men først i Aaret 1878 bevilgedes der 20 Kr. til Hjælp til et Kursus for en ung Mand. Dette blev dog foreløbig ikke til noget.

Den 22. Maj 1879 skete den første mindre Forandring af Lovene, idet det blev bestemt at udvide Bestyrelsen til et Art Repræsentantskab paa 20 Medlemmer for derved lettere at faa Medlemsbidragene indkasseret samt bedre at arbejde for Sagen omkring i Sognet.

I flere Aar blev der ved Møderne talt om den kvindelige Husflid, men først ved Udstillingen d. 6. Juli 1884 fremlagdes kvindelig Husflid uden dog at opnaa Bedømmelse, da der var ret stærk Meningsforskel paa Betimeligheden af at tage det med sammen med den mandlige Husflid. I Særdeleshed holdt Kistrup paa en særlig Forening for kvindelig Husflid, altsaa to af hinanden ganske uafhængige Foreninger, men da der ingen var, der vilde sætte sig i Spidsen for den kvindelige Forening, blev det

ikke til noget. Næste Aar 1885 udstilledes der intet kvindelig Husflid, men Aaret efter, altsaa 1886, møder der atter Kvinder med Haandarbejde. Der var 5 Kvinder, der udstillede det Aar; men heller ikke disse fik Præmie, da »Foreningen kun befatter sig med mandlig Husflid«, men de fik Anerkendelse for deres Arbejde af Formanden efter endt Præmieuddeling. Aaret 1887 udstilledes der intet kvindelig Husflid, da man endnu ikke kunde enes om Formen derfor; men til Udstillingen 1888 tillodes det Børnene fra Haandgerningsskolen at udstille deres Arbejder og der meldte sig 31 Udstillere, siden den Tid har mandlig og kvindelig Husflid gaaet Side om Side, og den kvindelige Husflid har stedse vist sig at være meget produktiv.

Ved Foreningens 25. Udstilling den 5. Juli 1891, havde der meldt sig 13 mandlige og 51 kvindelige Udstillere.

Dagen formede sig som en Festdag. En stor Mængde Mennesker var samlede hele Dagen, og ved Præmieuddelingen maatte der staa næsten lige saa mange uden for som inde i Salen. Efter at der var sunget en Sag, talte Formanden, Lærer *Kistrup*, om Sagens Fremgang her i Horne i de henrundne 25 Aar, og opmuntrede de tilstedeværende til vedblivende at støtte denne gode Sag. Atter blev en Sang afsunget, hvorefter Apoteker *Berg* fra Faaborg talte om Fritidens

Benyttelse. Han omtalte meget rosende hver enkelt af de udstillede Landbrugsgenstande. Paa Dansk Husflidsselskabs Vegne overrakte han Aftægtsmand *Jørgen J. Krog* Selskabets Sølvmedaille og en Skrivelse fra Styrelsen i København.

Formanden, der allerede 1879 var tilkendt Selskabets Sølvmedaille, overrakte han en særdeles smuk Mappe med en meget sirlig litograferet Skrivelse saalydende:

Hr. Lærer og Organist

H. C. N. Kistrup.

Dannebrogsmand.

Paa Horne Husflidsforenings 25aarige Stiftelsesdag, bringer Bestyrelsen for Dansk Husflids-selskab Dem herved en hjertelig Lykønskning og Tak for Deres Virken gennem de mange Aar for den gode Sag. Vi takke dem for al det Arbejde, og al den Interesse, De har vist Foreningen gennem de forløbne 25 Aar. Det er ved denne mangeaarige og uafbrudte Virksomhed vist, at en Husflidsforening kan være en fortræffelig Støtte for den flittige Ungdom, og Horne Husflidsforening staar som det første praktiske Forsøg paa at fremme Husfliden gennem Foreninger som et følgeværdigt Eksempel for alle de nu saa talrige danske Husflidsforeninger.

De og enhver nidkær Støtte for denne Sag i Deres Kreds bedes derfor herved modtage Dansk Husflidsselskabs bedste Fremtidsønsker.

København den 5. Juli 1891.

Paa Bestyrelsens Vegne.

E. Moltke.

Formand.

Cold. Severin Jensen. N. C. Rom.

Da dette var oplæst, blev der atter afsunget en Sang, hvorefter Præmierne blev uddelte. Derefter talte Lærer *Post* fra Faaborg om Husflids-sagens gode Fremgang og han sluttede med at opfordre Forsamlingen til at udbringe et Leve for at Sagen stadig maatte gaa frem, navnlig her i Horne, der stod som et lysende Eksempel for andre.

Derefter sluttede Festen med Afsyngelsen af en Sang.

De første 25 Aar er gaaede og i hele denne Tid har Lærer Kistrup staaet som Foreningens Formand som Sjælen i det hele. Vi mærker det hele Tiden, hvorledes han har levet sig sammen med Husflidstankerne. Han er den bærende Kraft, men ved Siden af ham stod en trofast Stab af Mænd, som havde været med lige fra Begyndelsen, blandt hvilke skal nævnes: *Jørgen J. Krog, Niels Knudsen, Peder Nielsen, Kortiermand* m. fl.

Kistrup var nu bleven en gammel Mand, og han ønskede at trække sig tilbage fra Formandspladsen. Den 18. Oktober 1891 afholdtes det sidste Repræsentantmøde med hans Forsæde. Der fremsattes to Spørgsmaal til Forhandling.

1. Oprettelse af et Legat paa 500 Kr. til Husflidens Fremme i Horne i Anledning af Foreningens 25aars Jubilæum.
2. Valg af en ny Bestyrelse. Den gamle fra-træder den 1. Januar.

Om det første Punkt opnaaedes der ikke Enighed, og om Bestyrelsesvalget førtes der en livlig Forhandling. Kistrup modtog mange Opfordringer om at vedblive, men han var ubevægelig til at modtage Genvalg.

Paa Kistrups Forslag endte Mødet med, at man overdrog til Lærer *Hansen*, Gmd. *Hans J. Lund* og *Peder Knudsen* at sammenkalde et nyt Møde for at enes om en ny Bestyrelse.

Dette Møde afholdtes den 8. November s. A., hvor der saa valgtes nyt Repræsentantskab. Til Formand valgtes *Hans J. Lund*.

Samtidig blev der nedsat et Udvalg til at revidere Lovene og forme dem til ogsaa at omfatte kvindelig Husflid. I Tilslutning hertil forandrede Repræsentantskabet til at omfatte 12 Mand og 8 Kvinder.

For at fremme Husflidssagen overdroges det Formanden at forespørge Husflidsselskabet om

Vilkaarene for Uddannelse af en Husflidslærer for Sognet, og endelig denne Gang gaar det igennem, 17 Aar efter at Tanken første Gang fremsattes, og i Vinteren 1892—93 oprettes der saa en Husflidsskole. Til Lærer ved denne antoges *Karl Nørrelund*, som i Oktober 1892 havde gennemgaaet et Kursus i København, men allerede næste Vinter ønskede han at trække sig tilbage og erstattedes da af *Jens Jensen Skovhøj*.

Ved Generalforsamlingen den 2. December 1894 fremlagdes blandt meget andet et Forslag af Jørgen Krog, om at anvende 200 Kr. til et Legat til Husflidsdyrkere, men dette forkastedes. Ved Generalforsamlingen Aaret efter, den 15. December, fremsatte han atter Tanken om at oprette et Legat til Kistrups Minde, og efter nogen Forhandling blev det vedtaget saaledes: Legatet stiftes til Minde om Husflidsforeningens Stiftere og bærer Navnet Lærer Kistrup og Gmd. Jørgen Krogs Legat. Legatets Indtægter skal udelukkende anvendes til Fremme af Husfliden i Horne Sogn og bestyres saalænge der findes en Husflidsforening her i Sognet af denne. I Tilfælde af Husflidsforeningens Opløsning overtager Sogneraadet Bestyrelsen og uddeler aarlig Legatrenten til virksomme og flittige Husflidsdyrkere. Legatets Størrelse er 300 Kr.

I Vinteren 1897 oprettes der en Husflidsskole i Bøjden med *Katrine Konradsen* som Leder.

Det var nærmest Pap- og Straaarbejder. Bogbinding, Børstebinderarbejde, Udkæring o. lign. der lavedes, men det synes som om den i de Aar, den arbejdede, har haft stor Tilslutning og Indflydelse. I hvert Fald er der en Aarrække, hvor langt de fleste Udstillere møder frem fra Bøjdens Husfidsskole.

Det synes ogsaa som der er ved at komme lidt Tilbagegang indenfor den mandlige Husfid. Der er et Par Aar, 1897—98, hvor der kun melder sig 10 mandlige Udstillere hvert Aar og henholdsvis 13 og 9 kvindelige Udstillere, medens der fra Bøjden Husfidsskole møder 22 første Aar og 30 næste Aar. Ja i 1899 meldte der sig kun 4 mandlige Udstillere, 16 kvindelige og fra Bøjden Husfidsskole 34 Udstillere.

De følgende Aar spores der nogen Fremgang, idet der møder ca. 30 mandlige Udstillere aarlig.

I Vinteren 1901 oprettes der en Husfidsskole i Bjerne for mandlige Elever. Bøjden Husfidsskole var nærmest for voksne Piger og Børn, baade Piger og Dreng. Bøjden Husfidsskole ophørte 1902 ved Katrine Konradsens Bortrejse, da der ingen var, der vilde paatage sig at lede Skolen efter hende. Bjerne og Horne Husfidsskoler arbejdede videre med forskellige Lærerkrafter. Efter Jens Skovhøj antoges Snedker *R. Jakobsen*, derefter Ungkarl *Andreas Knudsen*, og fra 1906 *N. P. Stegeager*.

Ved Generalforsamlingen den 27. December 1898 trak Hans J. Lund sig tilbage som Formand, og i hans Sted valgtes Gmd. *Henrik Krog*, Bøjden. Han var Formand til 1904, og blev afløst af Gmd. *Jørgen P. Krog*, Bjerne, en Søn af Foreningens Stifter. Han var kun Formand et Aar og trak sig tilbage ved Generalforsamlingen den 17. December 1905. Som hans Efterfølger valgtes Gaardbestyrer *Johannes Krog*, Horne.

I de senere Aar var Tilslutningen til Udstillingen dalet en Del. Ligeledes til Husflids-skolerne. Saaledes var der i Vinteren 1906 kun ialt 6 Voksne og 12 Drengesom Elever i Skolerne. Bestyrelsen blev derfor enige om at lade al Forlystelse, som Tombola, Musik og Dans ved Udstillingen bortfalde, for at se, hvor mange der vilde besøge Udstillingen for Husflidens Skyld.

Udstillingen afholdtes den 26. Maj 1907 og der var kun ialt 17 Udstillere, 6 Karle, 5 Drenges og 6 Piger. Det var den mindste Udstilling siden Foreningens Dannelse. Trods dette, var der dog samlet en Del Mennesker, omtrent saa mange som Salen kunde rumme.

Den 27. Oktober holdtes Repræsentantmøde og det vedtoges, at der i den kommende Vinter ingen Husflidsskole skulde afholdes, da Tilslutningen i de senere Aar var taget saa stærkt af, at Udgifterne til Lærer og Lokale ikke stod i rimelig Forhold til Elevantallet.

Den 15. December 1907 afholdtes saa den aarlige Generalforsamling, og her blev det med fuld Enighed vedtaget, at Husflidsforeningen foreløbig indstillede sin Virksomhed indtil der muligvis kom andre Tider eller Forhold, hvor den kunde paabegynde Arbejdet igen. Det daværende Repræsentantskab blev foreløbig staaende for at det i paakommende Tilfælde kunde fortsætte den afbrudte Virksomhed.

Den 27. September 1908 afholdtes Repræsentantmøde for at uddele Legatrenten, men da der kun var mødt 5 Repræsentanter og ingen af disse ønskede at overtage Uddelingen, fordi de mente at det let kunde føre til Misforstaaelse, naar der ingen Bedømmelse forefandt, saa enedes man om at afholde nyt Møde næste Søndag, men da mødte der kun 4 Repræsentanter.

For nu at faa en Bestemmelse om Foreningens fremtidige Skæbne, blev man enige om at det var nødvendig at afholde en Generalforsamling. Denne afholdtes saa den 16. Oktober. Det var bekendtgjort i Bladene med Antydning af Foreningens mulige Ophævelse, og alle Husflidsinteresserede i Sognet var indbudt. Desuagtet mødte der kun 9 Mennesker, og dette tydede jo ikke paa omfattende Interesse for Husflidssagen. Paa Generalforsamlingen vedtoges det at indstille Virksomheden foreløbig, at overdrage Legatet til Sogneraadet, der saa havde at uddele Legatrenten

og at afløse Repræsentantskabet med en Bestyrelse paa 3 Mand, som saa skulde bestyre Ejendele, Penge og Værktøj.

Disse 3 Mænd blev Gmd. *Hans Peder Nielsen*, Bjerne, Gmd. *Rasmus Høyby*, Horne Mk. og Gaardbestyrer *Johannes Krog*, Horne, med sidstnævnte som Formand.

Nu gaar der nogle Aar, hvor Arbejdet hviler.

Hvad Grunden til denne Tilbagegang i Husflidsøvelsen og Interessen derfor kan være, kan ikke bestemt afgøres. Der var en almindelig Slappelse overfor Husflidsgerningen og enkelte var stemt for helt at ophæve Foreningen og nedlægge alt Arbejdet.

Heldigvis blev det ikke til noget den Gang, og det har senere vist sig, at Foreningen kan arbejde med sin gamle Styrke.

Den 8. September 1913 afgik den unge, dygtige og energiske Formand Johannes Krog ved Døden, og selv om Foreningens Virksomhed nu var hvilende, saa ønskede de to tilbageværende Bestyrelsesmedlemmer dog at indvarsle til et Møde, væsentligst med det Formaal at supplere Bestyrelsen og tillige for at erfare, om der var Interesse for Sagen. Mødet afholdtes d. 2. Novbr. 1913, og der mødte godt en Snes Mennesker. Der var afgjort Stemning for at faa Husflidsskolen i Gang igen.

Til Bestyrelse, foruden Gmd. *Hans Peder Nielsen* og Gmd. *Rasmus Højby*, valgtes Gmd. *Knud Knudsen*, Horne, Hmd. *Anders R. Larsen*, Horne og Hmd. *Jens Holm*, Horne Mark. Sidstnævnte som Formand.

Husflidsskolen kom ogsaa i Gang igen med *N. P. Stegeager* som Lærer.

Den 24. Maj 1914 afholdtes saa atter Udstilling efter 7 Aars Stilstand. Man stod lidt tvivlende om Udstillingen atter kunde formaa at samle Interessen om sig, og man blev glædelig overrasket efter den Nedgangsperiode, der havde været. Der mødte 24 mandlige Udstillere med ialt 106 udstillede Genstande, og 22 kvindelige Udstillere med 77 udstillede Genstande.

Der blev holdt et Foredag af Lærer *Oluf Andersen* fra Husmandsskolen i Odense, og Horne gl. Sangforening sang, ellers var der intet gjort til de Besøgendes Underholdning, men Besøget var til Trods herfor alligevel godt. Salen var stuvende fuld, og mange maatte staa helt ude i Gaarden under Foredraget.

Ved Generalforsamlingen den 27. Oktober 1914 forelagdes Udkast til nye Love. Den væsentligste Forandring bestod i Repræsentantskabets Afløsning af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer, samt i Tilfælde af Foreningens Ophævelse, at lade Foreningens Midler overgaa til Kistrup og Jørgen Krogs Legat. Den sidste Tilføjelse ønskedes ind-

ført for at sikre at Foreningens Midler, under en eventuel Ophævelse af Foreningen, skulde komme Husflidssagen til Gode. Dette blev dog nedstemt, hvorefter det vedtoges, at de gamle Love skulde gælde med den Forandring, at Repræsentantskabet afløses af en Bestyrelse paa 7 Medlemmer. Den gamle Bestyrelse genvalgtes og nyvalgt blev Johanne Høyby og Catrine Nørrelund.

Ved næste Aars Udstilling var der mødt 32 mandlige Udstillere med 150 Genstande, og 25 kvindelige Udstillere med 117 Genstande, og ved Udstillingen 1916 — 31 mandlige Udstillere med 117 Genstande, og 29 kvindelige Udstillere med 95 Genstande, saa man ser, at Husflidssagen atter har vundet de Unge Interesse her i Sognet.

Vil man undersøge hvorledes Foreningen har kunnet klare den økonomiske Side, vil man se, at der hele Tiden har været forholdsvis rigelig med Midler. De første Aars Regnskab viser en Del Overskud, og i Løbet af de første 15 Aar oparbejdes der en Kassebeholdning paa godt 300 Kr. Denne steg yderligere til knap 900 Kroner midt i Halvfemserne. Da Kistrups og Jørgen Krogs Legat stiftedes toges Kapitalen dertil fra Kassebeholdningen, senere har Regnskabet omtrent ballanceret, saa Kassebeholdningen ikke er undergaaet større Forandringer.

Det første Aar, efter at Foreningen havde genoptaget sin Virksomhed, enedes man om at

undlade at opkræve Medlemsbidraget og kun bruge af Kassebeholdningen til man saa, hvorledes det vilde gaa. Det svandt jo ogsaa en Del, saa Kapitalen blev bragt helt ned paa 259 Kr. Sidste Aars Regnskab viser lidt Overskud igen, saa Sparekassebogen viser en Kapital paa 329 Kr.

De fleste af Foreningens Midler har været bragt til Veje ved frivillige Bidrag af Sognets Beboere. I en længere Aarrække var Indtægterne ikke saa store, men det var Udgifterne heller ikke. Til den Tid, hvor der ikke var Husfidsskole eller Præmiering af kvindelig Arbejde, var der kun forholdsvis faa Udgifter. Ved en Husfidsskole til Lærer og Lokale gaar der omkring 150 Kr., og det er jo en forholdsvis stor Post paa et mindre Regnskab. Men ogsaa Indtægterne er gaaet godt i Vejret i de senere Aar. I den Henseende er 1916 et Rekordaar, idet det viser et Medlemsantal paa 144 + 44 Elever i Husfidsskolen, som ved deres Bidrag til Skolen tillige er Medlemmer af Foreningen, altsaa ialt 192 Medl. med et samlet Medlemsbidrag paa 189 Kr.

Af enkelte Personer eller Institutioner, der til Stadighed har betænkt Husfidssforeningen med en rundelig Gave, skal særlig nævnes: Hr. Kammerherre, Lehns greve *Bille Brahe Selby*, Hvedholm, og *Faaborg Laane- og Sparekasse*. Hr. Lehns greven har i mange Aar skænket 20 Kr. aarlig, og Faaborg Spare- og Laanekasse, som i mange Aar gav 30

Kr., har sidste Aar givet 20 Kr. Forhaabentlig maa Foreningen endnu i mange Aar nyde godt af førnævntes gavmilde Støtte.

Nu staar vi ved Afslutningen af de første 50 Aar af Foreningens Virksomhed, og et Spørgsmaal trænger sig frem: »Hvorledes vil Fremtiden blive?« Den ligger saa mørk og truende for os som ingensinde før i de sidste 50 Aar. Der kan blive Brug for al vor og Ungdommens Energi og Handlekraft, for trøstig at turde gaa Fremtiden i Møde. Der kan komme tunge økonomiske Tider, hvor det gælder at kunne hjælpe sig selv, og vi kan da være glad for, synes jeg, at det netop er et af Hovedformaalene, som Foreningen har sat sig, at dygtiggøre Ungdommen til at lære saa vidt mulig at klare sig selv i Livets Strid. Kampen for Tilværelsen kan ofte være haard og bitter, og dobbelt haardt føles det i et Hjem, hvor det af økonomiske Hensyn maa gaa ud over Hjemmets Hygge. Det behøves ikke, hvis Mand og Hustru forstaar Husflidens Betydning overfor Hjemmet. Ofte er det kun Smaating, der kan skabe Hygge i et Hjem, og den Mand og Kvinde, der allerede i deres Ungdom har lært Husflidens Betydning og lært at skatte den paa rette Maade, behøver ikke senere at undvære det Præg af hjemlig Hygge, som mangt et Husflidsarbejde kan give, selv om Kampen for det daglige Brød ofte kan tynde haardt.

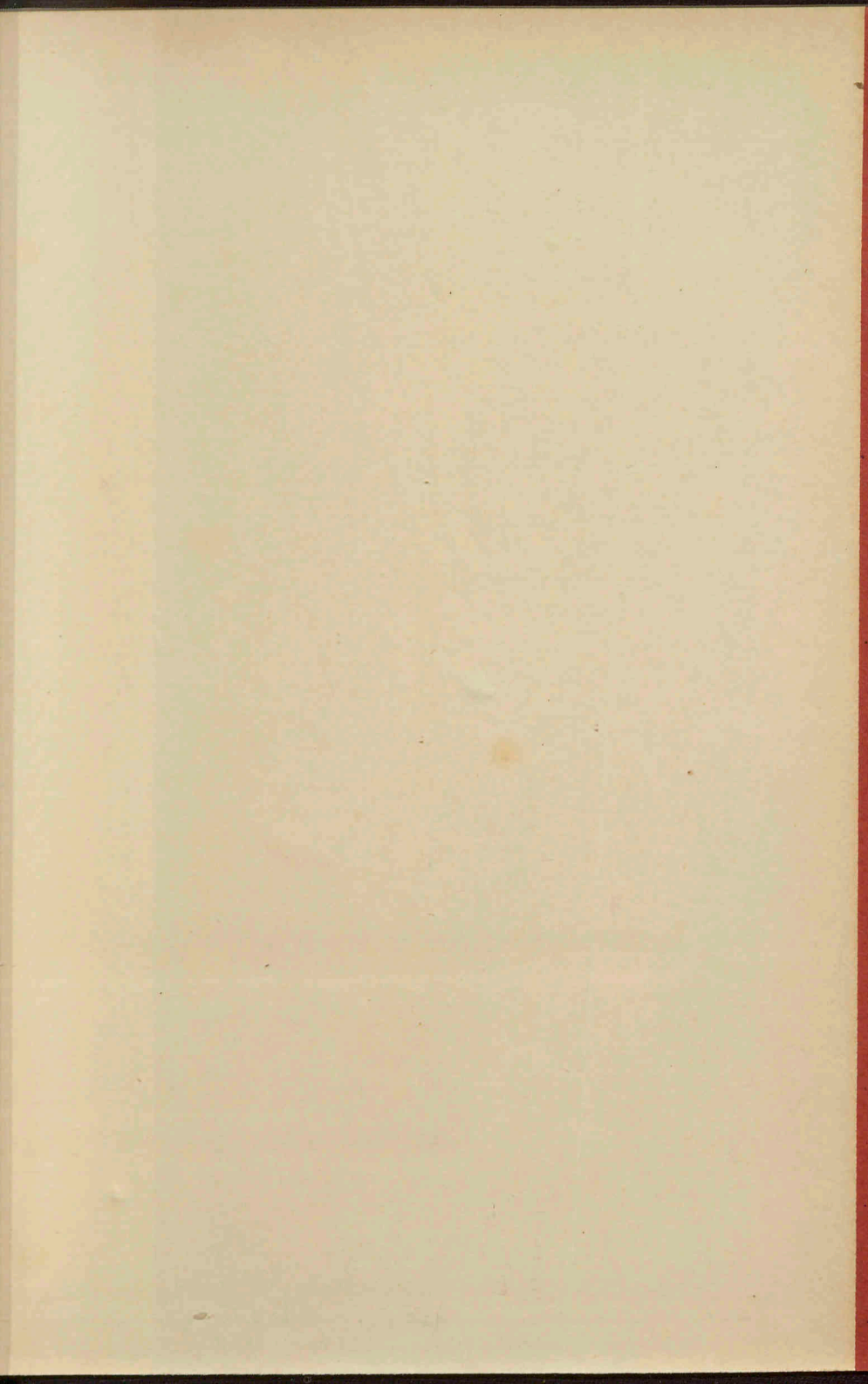
Mange har sikkert i de forløbne 50 Aar gennem Foreningens Virksomhed faaet vakt Lysten til Husflidens Gerning og derigennem Forstaaelse af Husflidens Betydning, og som Frugt deraf følt Arbejdets Glæde og Velsignelse.

Hvad der er naaet, kan og skal ikke maales økonomisk i Kr. og Øre, skønt mange alene ser paa denne Side af Sagen, men det maa ogsaa tages i Betragtning, hvad der er naaet moralsk. Jeg tror at den moralske, den opdragende Side ved Husfliden er af en endnu større Værdi end den økonomiske. Derfor skal man heller ikke opkaste sig til Dommer over Husfliden, naar man i enkelte Tilfælde mener at det økonomiske Resultat er ringe, og sige: »Det kan ikke betale sig.« Hvis man vil gøre sig den Ulejlighed at undersøge Husflidssagen fra alle Sider, ogsaa fra den Side, »hvad den er værd som Ungdommens Vejleder,« da skal det vise sig, at den opdragende Betydning, den Modvægt, som Forstaaelsen af Arbejdet og Arbejdets Glæde er overfor mange af Tidens daarlige Fornøjelser og Forlystelses-syge, er tidt mere værd end selve det økonomiske Udbytte, skønt det i mange Tilfælde ikke kan være saa ringe.

Glæden over Arbejdet, lære at elske Arbejdet.
Det Motto er værd at arbejde for. Lære:

At gøre Gavn som Gud det vil,
paa aller bedste Maade.

N. C. ROMS BOG-
& STENTRYKKERI
KJØBENHAVN :: B.